

כל כנויי פרק ראשון נדרים

דעם

מסורת הש"ס

רמב"ם

עין משפט
נר מצוה

כֹּה אָמַר מִי שֶׁחָתָם מַלְאָכָיו
מִתְּנוּת עֲנִיִּים הֵלֵךְ בִּי
סוֹשֵׁעַ יֵד סִימָן רַחֵם שְׂעִיר
בִּי

בז ב' מ"י פ"ג מהלכות
נדרים הל' עז טושיע
פ"ח ס' רעג קצו ח'
ג' מ"י שס הל' עז טושיע
שס ספר ה[...]
בז ד' ה' מ"י פ"ג מהל'
ק"ט הלכה ג' טושיע
פ"ח ס' פג ספר ג'

מוסף רש"י

מעבך זה לקט שכחה
ופאה. שכן חלקו של עמי
דמיתי ביה (שמות כב)
לח העמי עמך (ירמיה)
בבדאי מיין. דהיי וטול
כאילו אמר הרעי וטול
עמלקי שלח הזהם מעמך
ידעם מוכיחם עמך שזה
רבים לומר: ופאה בשחח.
משמחנא מינך לכולי
עלמא שרי. לאבטיי
מיה שזין וזה לשון איסור
היה חלל לשון שחח.
ואע"פ שהוא עמך מנודה
אין לך (שם). במאי
פליגי ר' עקיבא ורנן
במיתחיל (שם).

תוספות

[illegible]

אח"כ יש יד לנדרק. משום דכיון דהתקש אע"ג דלא חביבא נהדיא
אין יריקס למהות: ספקר מאי מי אמרינן כינוי נדקס או לא. והאי
דלא מספקא לן אי יש יד לשנועה או לא משום דנהדיא אימקוס כי
ידור נדר או הכצע שנועה? והיני רמנ (למנו ע.) כנדר רשעים נדר

נזיר בקרין ובשכונה אלמא יד
לשכונה: יד די לבית הכנסה. שיהא
אסור לקרות כ"ש: חדא מנא חדא
קאמרינא. לכוזמא אמ"ל יד זמון יד
יד או אין די: ולענין הלכה. בקדושין
קאמרינא לחומרא דיש די דכוין דעניין
לזא אפשיטא הוה ליה ספיקא דאורייתא
ולחומרא. ויזא ודערק כחא דסלקו
ז"ל נמי דאוליין לחומרא כיוון דסלקו
דמיקו וכן כחא דרמזין ז"ל בהלכותיו
דעניין לדקדק לזא אפשיטא בדיא
וסוניין דיש די לדקדק וקיימא לן נמי
דכל מיקו דאסורה לחומרא ומאי דאמר
ז"ל דמניין ד"יש די לדקדק היינו משום
דקאמרינא אס מחלל לומר יד די
לדקדק וזהו אפסר הוא על דרך
הרמז"ס ז"ל שפסק בכל מקום כאס
מחלל לומר. אבל במאי דקאמר
דקיימא לן נמי דכל מיקו דאסורה
לחומרא ויראה שפסקים גס כן לזה
הרשב"א ז"ל ותמתי עילינא שרי
קוניא מפורש הוי כסוף פרק הרוע
והלחיים (חולין פרק קלד). שפסק מיה
עיינא הרי אסו ספק מחלל דאוליין ביה
לקולא לנפשא דמחשקין אסו אמתי
דגר שגמירא ויהי לו פרה נשחטת
וכי' מנן ספק ממון פטור אלמא ספיקא
לקולא ורמזיה חזיר ומלוי שחטת
הקמה וכו' ויזא ודערק לשטוי הכא פרה
בחוקא פטורה קיימא קמה בחוקא חיוב
קיימא אלמא טעמא דבחוקא חיוב
הייחא דא לאו היה ספק מניין וכו'

ועוד דהם נמי אקשי ליה אבוי והרי עישה דנחוקת פטורא ו
לא לקולא ואס אימא דספק עניים מקרי ספק אסורא דבהא פירוקא
דיקני הם כפ"ק דיומא (דף ה:) מן הם הנחמתינן לא חייבו אותם
דמיא אלא מעשר ראשון ומעשר עני המושב מעהריו עליו הראיה
דראיה וכו' מעשר שני נפרשוהו ונקטוהו ויעלוהו ויפלוהו אס אימא
ליה נמי מעשר עני אלא ודאי ספיקא דממונ עניים לא מקרי ספיקא
והו' ובגי ספק ק"ז ספק דהוה ליה ספיקא (דממונ) וקולא וא"ר זב
ליהוה לי לא ספיקא דרכנ וקולא: **ס' עקיבא חוכך כן**
דרבי. ו' נמי משלחן ק"ז (ו'י) כלומר שהיה מטעים לבתי להמכיר: **מודם**
הה דבר ברור לו. ומיהו שמעין "ידות נמי למלקות איתרבו דאי לא מאי
דוקא דלמחר שאני אוכל לך דלמחר שמואל עטיל (דף ד:) בני מופשי
לשון הרעה: **משמיטא מייד דער שרי**. דלפלו דמר שאני אוכל לך
הוא גברא (ד"ט) דלמר משמיטא מנכ"ט אמרין ופליג דאמר סתא א"ר
כלומר ואמר נמי שאני אוכל לך. דהאי ליטנא דמטעה שמע הכי ומשמע
רשעי מרחיקי דמחברמינן והדיו כענין ויקרא טו) ואסותנה דמחוק
א"ר זלבר: **א' אלמא הכה כחשמהא פנייה**. דקטריא לא דטעמא דלית
ומת והמטה: **ו' לענין קצרה** כי קימא לן כ"ר עקיבא מלחמתינן דלית
מלכך דנימא ממך שאני אוכל לך אסור ולוקא. דנימא ק"ז גמלוהו שרי. מטה
וכן. פסק הרמב"ם ו"ל דהלכותיו ולא נחברו כזה דברי הרמב"ם ו"ל
מיר ליכר אחי כל נכסיו כנה דמחיר יתסר כל כרסור הוא יכל וכו' (נראה)
א"ר כלל גמרי דלית טעמא דירושלמי הוא לומר שפיון שעה עמנו
א"ר לא מימא הכי הכי אמרין משמיטא מייד כל"ר שרי אלא ודאי
דמטעה שנדוהו כ"ד אסור ליהנות מנכסיו אבל נדחו הדיוט מותר והיינו
ד דהא קיימא לן בפרק ואלו גמליהן (מ"ד דף טו:) מטעה שונה ושיוין לו
נדול. שאני דלית טפי אבל בחרס כ"ד בעלמא לא מיתסר נכסיהו:
דבר

[illegible]

מעמך. י' דרוש ידרשנו ה' אלהיך מעמך: **לנפיקוסא בעלמא.** כלומר
וידען וזו אחר ליהוי לי הולאלי דבורא הוא דלא אסקיה דלא גמר
דבורו (ו) דאמר עלי לנפיקוסא: **דכסוב כפין.** כאשר דכבת כפין (ו) יא
מפי דכחה (שמיס מה): **או דלמא שאני דכחה.** להכי (אית) לה י' דלא

חיות אלף לעניים אבל הפקר דהא
גמי אפי' לעשירים חזי מי אמת דיש
לחן יד: יס יד לבית הכסא. היכא
גלא אחר צמירוס דלהאי בית הכסא
מי יחי הומנה ואקורי להסתכל בו:
חדא מנו חדא קא מיבעיא ליה. מנו
דקא מיבעיא ליה אי ויזמן מושיל ציי
גמי אי אית ליה יד או לא: (ו) מנורה
אפי' גח. (ז) כלומר כמנורה שאקורי
לחן. כן אהא אסורי ליהוה ממך:
ר' עקיבא הוה (ח) חוקר כוזה להחמיר.
באלס שמתחבר איהו ואילן כן איהו
גלא צייר איהו שיהא ודאי אסור:
לענין מילוק. שסע עבר אינו לוקא
כל כן ודאי לא היה מחמיר: כנדרה
ממך. דמשמע צמירוס אהא מנורה
כן דהיינו ודאי כנולי עמלא אסור:
ששתחא אינו כל כן כנדרה:
הסבר

לכית הכסא או לא היכי דמי אילימא דאמר הדין נמי והוא בית הכסא נמי הוה אלא כנו דאמר במאי הדין דאמר והדין נמי בית הכסא או דלמא בעלמא קאמר מכלל דפשיטא ליה לרבינא דיש זי מיבעיא ליה לרבינא ^ההומינו לבית הכסא מהו ^אוא ^הזימון מועיל או אין זימון מועיל רבינא חדא מנו חזא מועיל או אין זימון מועיל את"ל דיש זימון יש יד ליה: מנודה אני לך וכו': אמר אביי מודה ר"ע לוקה דאם כן ניתי ר' עקיבא מחמיר אמר רב פפא עלמא לא פליגי דאסור משמתנא מינך לכולי עילמא

איחא דספק ממון עניי הוה ליה ספיקא דאיסורא למא לי לשניי
גרי שמתגיר וכו' ספק חייב ואמר ליה ספק איסורא לתומרא ספק מס
גופה הוה מי לשניי ליה הא דלקשי מחורי נמליס אמתי'. ועוד ד
להפריש אלף כדי תרומת מעשר ותלס ואקשיני בשלמא תרומה גדול
והתנור דאלף ספיקא דאיסורא אלף דממונא ומונא המיאני מחבירי
דספק עניי ספיקא דאיסורא הוה כי היכי דקשיא ליה מעשר שני עק
דאיסורא אלף ספיקא דממונא ולקולא ולפיכך איני מתחזור בדבריהם וז'
ומי בני צימ הכסף דאפי' אס' מתנא לומר וימון מושייל לא מהני אלף מד
המחיר. חוקך כלדס שהוה מסופק דבדא ומתחבר כעלמא מפשי שאיני יכול
להיה ר"ע לענין מלקוט שולח. הא דמספיקא הוא סהי מחמיר וכו'
ומודה רבי פסיעת: **דריגא מיניך דרע' אסור.** כלומר אסור ונקא. ומה
מרוחקי כדולן עד שיאמר שאני אולף לך וכו' ובגדינא נמי דכתייבו ש
איסורא נמי ליכא שאין זה לשון נדר אלף לשון מתנא. והיינו נמי דבעובד
דמנכס איז מוכיח (אכליו אמר) שאני אולף לך: **במאי פליגי במורה** (אני
דריגא מיניך שכל דמיהו הוה כלומר שפך הוה לשון אסור והבדל כל
הלכך אסור וריגן כדרי לשנא דמשמעתא הוה שלשון בני אדם לאמר על
דכיון דשרי נפשיה בדהיי כמשומת לאסור הגאה כא שכן פורשין מן המ
דחת לה ועוד דקיימת לך כלסכך כר עקבת מחבירי (ועינין מו:) ולא אמחיב
לך ש' שאני אולף לך נמי ש' ואין קריין לומר משמעתא מיין שאני אולף
שבת כ"ח מהל' נדרים: ירושלמי (פ"ה ה"ה) ר' עקבתא הוה חוקר בזה
מה עבדין ליה רבנן חומר הוה גנדוי ב"ד. ומסתברא לי דהך ירושלמי לא
כמנודה אסור ובגמרא דילן משום הרקעא תמיין לה ולא משום נדוי
בדלמין. אמר רב הור' ר' בריך ר' כר שמואל בפרושיו דמחא שטעינין בהד
עובדא דהיי דלמא משמיתנא מנסיכה דשרייא ר' תתאל. ואין דין לה
שכר ושכירו עמו אלמא אין ונכסיו אסורין אלף דולי מרס של ב"ד

סבא עמנו ומעבדא ליה אי עבד עבד החקק לאסר נס די תהא: סבאי: סבאי: וואך
 די נדב וואס פשוט די לאהירן נס עבד פשוט לאסר איז יודע וואס חזק בשמיא וזאגן
 די נדבד וטשן לאומרא: גמ' דייג' ר"ן מחביר. דמשעת דאז עטס להחמיר ביה ולעשות
 וטשעת דמשקלה ליה ביינאם בפיך דייג' אסור. דמשעת מחמירדי איז ויובדל עבד וואו עטס
 וואס דאמט לא נס לוי כדדי עבד דתמיא איזא למחמיר עטס ויכיר עבד דאס חזק איז
 וטשעת דמשקלה ליה ביינאם בפיך דייג' אסור. דמשעת מחמירדי איז ויובדל עבד וואו עטס
 וואס דאמט לא נס לוי כדדי עבד דתמיא איזא למחמיר עטס ויכיר עבד דאס חזק איז
 וטשעת דמשקלה ליה ביינאם בפיך דייג' אסור. דמשעת מחמירדי איז ויובדל עבד וואו עטס
 וואס דאמט לא נס לוי כדדי עבד דתמיא איזא למחמיר עטס ויכיר עבד דאס חזק איז

תורה אור השלם

1. כי תור נדר לוי
אלהיך לא תאמר
לשלמו כי דרש יודשנו
אלהיך מעמך וזהו כך
ותא: דברים כג כב
2. מוצא שפתיך תשמר
ועשית כאשר נדרת לוי
אלהיך נדבה אשר
דברת בפיו:

הגהות הב"ח

- (א) גמ' חובבי ליה. נ"ב
תוס' פי' כמו תיקו:
(ב) רש"י ד"ה לנפקותא
וכו' דלא גזר דיבורי דבעי
מימר עני' לנפקותא:
(ג) ד"ה דמכיו וכו' בסוף
זו צריקה דכתוב ילא מפי
לזקק: (ד) ד"ה מעשה
וד"ה ר' עקיבא נ"ב ש"ך
למחמיו:

גליון הש"ס

[illegible]

הנהגות הגר"א

- [א] נמ'לחמנו לבי
המרזן מהו) חל'ת (וע'
נהג'ר'ל לו'ס ס' מד ס'ק
ל'. והלמת ירה דרכו):

צירוש הרא"ש

מעמד זו לקב שבתה
ושאת. דנכולו כתיב את
סמי עמר: מא וררין
למקורא בעלמא. ושמה
לית ליה וחי אחריני: בפרך
וו צדקה. ונסיך דררי
(דף א.) דרשין מסכת
נדרים כל חלח: יש יד
לביא חמסא. דלענן קא
עמי וסבא דרובי חסד

קדוש לא ידעין אלא בית
להחמיר. כמו אדם ששולח
ומתן ק' מביין שהוא מח
יד גמור אבל חוקר להחמיר
ממרוחקי מתן אליה דש
דלא תנא: משמע

ר"ע מחמיר תימא תלמודא
אין זה דיוק משיטתו ל' כמח
כלל ל' כ